

Előterjesztő: Dr. Guláné Bacsó Krisztina
jegyző

Készítette: Kertészné Tátrai Zsuzsanna
adóügyi ügyintéző

BESZÁMOLÓ

SAJÓSZENTPÉTER VÁROSI ÖNKORMÁNYZAT ADÓRENDELETEINEK VÉGREHAJTÁSÁRÓL

Sajószentpéter, 2023. november 10.

Tisztelt Képviselő-testület!

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdés 13. pontja a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok közé sorolja a helyi adóval kapcsolatos feladatokat.

A helyi adóztatás fő célja, hogy az önkormányzatnak olyan forrásai legyenek, amelyből finanszírozhatóak az önkormányzatok kötelező és önként vállalt feladatai, szolgáltatásai, melyek folyamatos, kiegészítő jellegű bevételként jelenjenek meg.

A helyi adóztatási rendszer a lakosság és a vállalkozások teljes körét érintheti, ha az önkormányzati döntéseket helyesen és a települési életkörülményeknek megfelelően gyakorolják.

I. A helyi adók

A helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény (továbbiakban: Htv.) lehetőséget biztosított az önkormányzatnak, hogy a vállalkozások és magánszemélyek teherviselő képességét mérlegelve, az adó mértékét a helyi sajátosságokhoz, az önkormányzat gazdálkodási követelményeihez és az adóalanyok teherviselő képességéhez igazodóan határozza meg.

Az önkormányzatok helyi adó megállapítási jogát azonban bizonyos esetekben a Htv. korlátozza. Egy meghatározott adótárgy (épület, épületrész, telek) vonatkozásában az adóalany csak egyféle adó fizetésére kötelezhető. A vagyoni típusú adók körében az épület, épületrész és a telek utáni adót egységesen, vagy csak tételesen, vagy csak a korrigált forgalmi érték alapján lehet meghatározni. Az önkormányzat nem lépheti túl a törvényben szereplő adómaximumokat, a vállalkozó üzleti célt szolgáló épülete, épületrésze utáni építményadó, telke utáni telekadó és a helyi iparüzési adó megállapítása során. A helyi iparüzési adó esetén csak egy adómérték alkalmazható. A Htv. 6. § d) pontja szerint az önkormányzat adómegállapítási joga - egyebek mellett - arra is kiterjed, hogy az adómentességeket, adókedvezményeket további mentességekkel, kedvezményekkel kibővítsé. Ez a szabály a vállalkozókra nem alkalmazható.

Sajószentpéter Város közigazgatási területén három helyi adónemre vonatkozóan kerültek adókötelezettségek megállapításra. A vagyoni típusú adók közül az építményadó, a kommunális jellegű adók közül a magánszemélyek kommunális adója, és a helyi iparüzési adó került bevezetésre. Ezenkívül az adóbevételek kis részét képezi a talajterhelési díj, de ennek felhasználása kötött, az ebből származó bevétel a környezetvédelmi alapba kerül és kizárólag a rendeletben meghatározott célokra fordítható.

1. Az építményadó

Az adókötelezettség az önkormányzat illetékessége területén lévő építményekre, így a lakás és a nem lakás céljára szolgáló épületekre, épületrészekre terjed ki. Általánosságban elmondható, hogy 2023. évben építményadó fizetési kötelezettség terhelte azon adóalanyokat, akik vállalkozási célt szolgáló adótárggyal, (építménnyel, épülettel/épületrésszel) rendelkeztek. A nem vállalkozási célt szolgáló építmények mentesülnek az adó alól.

Az adókötelezettség az építmény valamennyi helyiségére kiterjed, annak rendeltetésétől, illetőleg hasznosításától függetlenül. Az adó alanya az, aki a naptári év első napján az építmény tulajdonosa, több tulajdonos esetén a tulajdonosok tulajdoni hányaduk arányában adóalanyok, amennyiben az építményt az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett vagyoni értékű jog terheli, az annak gyakorlására jogosult az adó alanya.

Az adó alapja az önkormányzat döntésétől függően lehet:

- az építmény m²-ben számított hasznos alapterülete, vagy
- az építmény korrigált forgalmi értéke, ebben az esetben az adó mértékének felső határa a korrigált forgalmi érték 3,6%-a.

Sajószentpéter Városi Önkormányzat Képviselő-testületének a helyi építményadóról szóló 17/2015. (VIII.28.) rendelete alapján 2019. január 1. napjától az adó mértéke az építmény hasznos alapterülete után 1100 Ft/m²/év. Az elmúlt öt évben az adómérték mindössze egy alkalommal 100 forinttal került emelésre. A 2023. évre a kivethető maximális (valorizált) adómérték 2.190,9 Ft/m². Ha az adómérték minden évben az infláció mértékével megemelésre került volna 2023. évben az adómérték 1.269 Ft/m² lett volna.

Mentes az adó alól a vállalkozó üzleti célt szolgáló épülete, épületrésze kivételével a földbe ásott pince, a magánszemély tulajdonában álló lakás, feltéve, ha azt rendeltetésszerűen lakás céljára használják, a magánszemély tulajdonában álló gépjárműtároló, külterületen a magánszemély tulajdonában álló építmény.

Az építményadó vonatkozásában 2023. évben az adózók száma 182 fő, az adótárgyak száma: 244 db, az adóztatott terület: 47.519 m², éves adóelőírás: 52.271.340 forint.

Az építményadó 2023. évi teljesítése 2023.09.30. napján 36.609.753.-Ft. Október hónapban és november elején a fizetési felhívások hatására további 6,1 MFt befizetés érkezett. Az év hátralévő részében további befizetések a részletfizetéssel teljesítőktől, valamint a végrehajtási cselekmények hatására a hátralékosoktól várhatóak. Év végére az építményadó 45 MFt-os előirányzatának teljesülésére számítunk.

2. Magánszemélyek kommunális adója

Sajószentpéter Városi Önkormányzat Képviselő-testülete a 22/2019. (XI.26.) önkormányzati rendeletével (továbbiakban: Ör.) 2020. január 1-jei hatállyal a magánszemélyek kommunális adójának bevezetéséről döntött. A magánszemélyek kommunális adóját kell fizetni annak a magánszemélynek, aki az önkormányzat illetékességi területén adott év január 1. napján lakás céljára szolgáló építmény tulajdonjogával, nem magánszemély tulajdonában álló lakás bérleti jogával rendelkezik. Amennyiben az adótárgyat az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett vagyoni értékű jog (pl. haszonélvezeti jog) terheli, az annak gyakorlására jogosult az adó alanya. Az adót tulajdonuk arányában fizetik a tulajdonosok. Valamennyi tulajdonos által írásban megkötött megállapodásban dönthetnek úgy, hogy egyikük magára vállalja az adó megfizetését.

A magánszemélyek kommunális adója 2020. január 1. napjától adótárgyanként 12.000,- Ft/év adómértékkel került bevezetésre Sajószentpéteren. 2023. évre a kivethető maximális (valorizált) adómérték 33.859,60 Ft/adótárgy.

Az elmúlt négy évben az adómérték emelésére nem került sor. Ha az adómérték minden évben az infláció mértékével megemelésre került volna 2023. évben az adómérték 13.471.-Ft/adótárgy lett volna.

Évente egy alkalommal (januárban) a B.-A.-Z. Megyei Kormányhivatal Edelényi Járási Hivatal Földhivatali Osztályától megkért adózási földkönyv alapján a már adóztatott ingatlanok esetében sor kerül a 2022. évben történt tulajdonváltozások felülvizsgálatára, mely 246 ingatlan adóztatását érintette 2023. évben. Mind az ingatlanszerzésről, mind az elidegenítésről adatbejelentést kell benyújtani.

2023. évben folytatódott azon adóalanyok szankcionálása, akik az elmúlt három évben sem teljesítették adatbejelentési kötelezettségüket. 126 adóalany részére - akik 2022. évben megkapták az 50 eFt mulasztási bírságról szóló határozatot, de az adatbejelentési kötelezettségüket nem teljesítették, - kiadásra került a 200 eFt bírságról szóló határozat. Ezt követően adóhatósági adómegállapítás keretében sor kerülhet visszamenőleg 2020. adóévtől az adókiivetésre, majd a hátralék önálló bírósági végrehajtónak történő átadására.

A 2021. évben történt – 2022. évi adókötelezettséget érintő – tulajdonváltozások be nem jelentése miatt 56 adóalanyra kiküldésre kerültek az első körös mulasztási bírság kiszabásáról szóló határozatok.

A 2022. évben történt – a 2023. évi adókötelezettséget érintő – tulajdonváltozások be nem jelentése miatt 88 adózó kapott végzést adatbejelentés benyújtására, melyből 52 adózó teljesítette

adókötelezettségét. A bírság számlánkra főképp a kommunális adónak köszönhetően október végéig 3.395 eFt bevétel folyt be.

A felhívások és bírságolás hatására 152 db olyan határozat került kiadásra, melyben 2, 3 vagy már 4 adóévre történt az adómegállapítás.

A magánszemély kommunális adója vonatkozásában az adóalanyok száma: 3.921 fő, az adótárgyak száma: 4.295 db. Az éves előírás: 48.257.687 forint. Teljes vagy részbeni (tulajdoni hányadra jutó) mentesség az éves adóelőírást 1.461.400 forinttal csökkentette.

A 2023. harmadik negyedév végére a teljesítés 46.636.473 forint volt. A kommunális adóból származó adóbevétel elkülönített számlán található és teljes összegben a Képviselő-testület által meghatározott beruházási célra kerül felhasználásra. Az elmúlt négy évben a magánszemélyek kommunális adója lehetőséget biztosított településünkön az alábbi fejlesztések megvalósításra:

- Ibolya telepi szennyvízhálózat rekonstrukciója,
- Alvég csapadékvíz beruházás,
- Bükkalja utca 13.-33. ingatlanok közötti járdaszakasz felújítása,
- Közterületi hulladék gyűjtő edények beszerzése,
- Utcai ülőpadok beszerzése,
- Thököly utca felújítása,
- Kálvin téri buszváró telepítése,
- Temetői járdaszakasz felújítása,
- Fecske, Ibolya és Bartók Béla utcák útburkolat korszerűsítése,
- Erzsébet telepi napelemes lámpatestek telepítése,
- Bocskai utca járda korszerűsítése.

3. A helyi iparüzési adó

Az adó alanya a vállalkozó. Ebben a tekintetben vállalkozónak minősültek: a gazdasági tevékenységet saját nevében és kockázatára haszonszerzés céljából, üzletszerűen végző, a személyi jövedelemadóról szóló törvényben meghatározott egyéni vállalkozó; a személyi jövedelemadóról szóló törvényben meghatározott mezőgazdasági őstermelő, feltéve, hogy őstermelői tevékenységéből származó bevétele az adóévben az éves minimálbér 50%-át meghaladja; a jogi személy, ideértve azt is, ha az felszámolás vagy végelszámolás alatt áll; egyéni cég, egyéb szervezet, ideértve azt is, ha az felszámolás vagy végelszámolás alatt áll.

Helyi iparüzési adóban adóköteles az önkormányzat illetékességi területén végzett vállalkozási tevékenység. Adóköteles iparüzési tevékenység fogalma alatt a vállalkozó e minőségében végzett nyereség-, illetőleg jövedelemszerzésre irányuló tevékenysége értendő. A vállalkozó iparüzési tevékenységet végez az önkormányzat illetékességi területén, ha ott székhellyel, telephellyel rendelkezik, függetlenül attól, hogy tevékenységét részben vagy egészben székhelyén (telephelyén) kívül folytatja.

Az adókötelezettség az iparüzési tevékenység megkezdésének napjával keletkezik és a tevékenység megszüntetésének napjával szűnik meg.

Iparüzési tevékenység esetén - *a kivételekre is figyelemmel* - az iparüzési adó alapja a nettó árbevétel, csökkentve az eladott áruk beszerzési értéke és a közvetített szolgáltatások értéke együttes összegével, az alvállalkozói teljesítések értékével, az anyagköltséggel, az alapkutatás, alkalmazott kutatás, kísérleti fejlesztés adóévben elszámolt közvetlen költségével. Ha a vállalkozó több önkormányzat illetékességi területén vagy külföldön végzett iparüzési tevékenységet, akkor az adó alapját meg kell osztania a települések között. Az iparüzési adó sajátossága, hogy 2023. évben az előző adóévről (2022.) nyújt bevallást, folyó évre az előző időszak adatai alapján előlegfizetési kötelezettsége áll fenn.

2016. január 1. napjától a helyi iparüzési adóról szóló 27/2015.(XI.23.) önkormányzati rendelet hatályos. Az iparüzési tevékenység végzése esetén az iparüzési adó mértéke változatlanul 2 %, a

törvényi maximumban került megállapításra. Az adórendeletben adómentességi és adókedvezményi szabályozás nincs.

Az adózói kör összetételéről elmondható, hogy az adózók többsége kisvállalkozó, ezért az adóbevételek jelentős részét néhány nagyobb cég biztosítja. Az adóalanyok száma 825 fő. 2023. évben benyújtott 2022. évi bevallások és az egyszerűsített sávós adózást választók alapján 777 főnek keletkezett adókötelezettsége. **A 2022. évről benyújtott bevallások alapján a végleges fizetendő adó: 176.251.942.-Ft, ami a tavalyi évhez viszonyítva 46,51 %-os emelkedést jelent.**

Az alábbi táblázat a fizetendő adó nagysága alapján mutatja be a vállalkozói kör összetételét.

A fizetendő adó nagysága szerint	Vállalkozások száma	Az összes vállalkozáson belüli aránya %	2022. évi adó 2 vagy 1 %-os adómérték (Ft)	Az összes 2022. évi fizetendő adón belüli aránya %
1 millió forint felett	37	4,76	125 909 245	71,51
Ebből helyi vállalkozás:	11	1,42	20 200 936	11,47
500 ezer és 1 millió forint között	24	3,09	17 437 833	9,90
100 ezer és 500 ezer forint között	90	11,58	19 417 785	11,03
10 ezer és 100 ezer forint között	232	29,86	7 772 861	4,41
Sávós adózás első sáv 50eFt	129	16,60	4 550 000	2,58
Sávós adózás második sáv 120eFt	3	0,39	360 000	0,20
Sávós adózás harmadik sáv 170eFt	1	0,13	170 000	0,10
10 ezer forint alatt	261	33,59	634 218	0,36
Összesen	777	100,00	176 251 942	100,00

A vállalkozói kör összetételét megvizsgálva és az előző évi beszámolóban szereplő adatokkal összehasonlítva megállapítható, hogy az előző évhez képest 1 millió forint feletti adófizetők száma tízzel nőtt, ebből a helyi vállalkozások száma hárommal, azonban még mindig 1 % körüli értéket mutat az összes vállalkozáson belül. A növekedés egyik oka az elkerülő út építésén dolgozó építőipari cégek megjelenésére vezethető vissza.

Az 500 ezer és 1 millió forint közötti adófizetők száma kilencel emelkedett, míg a legnagyobb növekedést a 100 ezer és 500 ezer forint közötti adót fizetők mutatják, számuk 73-ról 90-re emelkedett. A 100 ezer forint alatti adót fizetők számánál jelentős átrendeződés az előző időszakhoz képest nem történt.

A 2023. évtől a korábbi, egyszerűsített adózási formákat felváltó sávós adózást 133 fő választotta, ebből 129 fő az első sávhoz tartozó 50 ezer forintra jelentkezett be.

2021. évtől eltörlésre került az ideiglenes jellegű iparüzési adó és településünkön ebben az évben kezdődött meg kiemelt kormányzati beruházásként a Sajószentpétert és Berentét is elkerülő 260 sz. főút építése. Az új szabályozás szerint a kivitelező építőipari cégek 180 napot meghaladó tevékenység végzése esetén a beruházás helyszíne telephelynek minősül, tehát adóalanyokká váltak Sajószentpéteren a helyi iparüzési adóban. Az új adózóink az idei évtől már jelentős hatást gyakoroltak költségvetésünk bevételi oldalára. Egyrészt az általuk befizetett adó és adóelőleg a közhatalmi bevételeinket növelte, másrészt a megnövekedett adóerőképesség miatt a kapott állami támogatásokat negatívan befolyásolta. Ez utóbbi az adóerőképesség megállapítási módszerére vezethető vissza. A következő évre vonatkozó adóerőképesség megállapítása a folyó év július 20-i állapot alapján, az előző évről benyújtott HIPA bevallások adataiból történik. Az elmúlt évben ez azt jelentette, hogy 2022. év július 20. napjáig a 2021. adóévről benyújtott HIPA bevallások alapján kerül megállapításra a 2023. évi adóerőképességünk. A kormányzati beruházás ugyan idén befejeződik, de ebből következik, hogy 2024. évi költségvetésünkre még hatása lesz.

Az adóerőképeség alakulását mutatja be az alábbi tábla a kiemelt kormányzati beruházás időszakában.

Adóerőképeség alakulása	2022. évi	2023. évi	2024. évi
Adóerőképeség	97 449 165 Ft	127 951 892 Ft	159 887 380 Ft
1 lakosra jutó adóerőképeség	8 036 Ft	10 653 Ft	13 460 Ft
Ebből építőipari vállalkozásra jutó	0 Ft	9 304 645 Ft	18 200 432 Ft
Ebből 1 lakosra jutó, az építőipari vállalkozásoknál	0 Ft	775 Ft	1 532 Ft

2022. júliusában szembesültünk először azzal, hogy 2023. évi adóerőképeségünk 31,3 %-kal növekedett az előző évhez képest, melynek eredményeképpen 2023. évi egy lakosra jutó adóerőképeségünk 10.653.-Ft-ra nőtt az előző évi 8.036.-Ft-ról. Ebből az építőipari cégek önkormányzatunk adóerőképeségét 9,3 MFt-tal, az egy lakosra jutó összeget pedig 775 Ft-tal növelték meg.

Az építőipari cégek 2021. évről benyújtott HIPA bevallásaiban összesen 2,2 MFt bevallott adó és 7,7 MFt megfizetett 2022. évi előleg szerepelt. **Összességében 2022. évben 9,9 MFt helyi iparüzési adóbevétele tettünk szert a beruházás miatt.** A 2023. évi költségvetésünkben a helyi önkormányzatok működésének általános támogatását ez súlyosan érintette, hiszen Sajószentpéter a legnagyobb kiegészítő támogatásra való jogosultságát veszítette el. Az egy lakosra jutó adóerőképeségünk pár száz forinttal meghaladta a jogosultsági határként megállapított 10.000.-Ft/főt, melynek következtében 42,7 MFt kiegészítő támogatástól estünk el.

2023. júliusában ismét azt tapasztaltuk, hogy további 24,95 %-kal nőtt a 2024. évi adóerőképeségünk az előző évhez képest, melynek következtében az egy lakosra jutó adóerőképeségünk 10.653.-Ft-ról 13.460.Ft-ra emelkedett. Ebből az építőipari cégek önkormányzatunk adóerőképeségét 18,2 MFt-tal, az egy lakosra jutó összeget pedig 1.532.-Ft-tal növelték meg.

Az építőipari cégek 2022. évről benyújtott HIPA bevallásai alapján 17,2 MFt bevallott adókülönbözlet és 26,1 MFt megfizetett előleg szerepelt. **2023. évben összesen 43,3 MFt bevételt realizáltunk a beruházásnak köszönhetően, mely minden várakozásunkat felülmúlta.**

Az idejű költségvetés tervezésekor nem volt előre látható, hogy az elkerülő út építésén dolgozó cégek mennyi adót vallanak be 2023.05.31-én településünkre, mivel a beruházás 2021. év második felében indult és 2022. évben a 2021. törtévi HIPA bevallások alapján csupán 2,2 MFt adót fizettek be.

2023. első félévének végére a Képviselő-testület által jóváhagyott 150 MFt előirányzat 75,36%-a teljesült, ezért a költségvetési rendelet augusztus hónapban történt módosításakor 30 MFt-tal az előirányzat megemelésre került. A szeptemberi adóelőleg befizetések után a bevételi előirányzat újabb módosítása vált szükségessé. Az októberi költségvetési rendeletmódosítás alkalmával 235,9 MFt-ra emeltük az előirányzatot. A helyi iparüzési adó I.-III. negyedévi teljesítése 230.085.295 forint, ami 153,39 %-os teljesítést jelent az eredeti előirányzathoz képest.

Az előirányzat ilyen mértékű túlteljesülésében a kiemelt kormányzati beruházáson kívül az is közrejátszott, hogy a többi vállalkozás gazdasági teljesítménye is növekedett az előző évhez képest, melyet jól mutat, hogy összességében **az idejű HIPA bevallásokban szereplő bevallott adó 46,51 %-kal magasabb, mint 2022. évben.** 2023. május 31. napjával 367 adózónak, összesen 65,9 MFt fizetendő adókülönbözlet került előírásra a tavalyi 29,1 MFt-tal szemben, melyet a helyi iparüzési adóelőleg-kiegészítési kötelezettség eltörlése miatt az adózók 2023. május 31. napjáig kötelesek megfizetni. Negatív (visszajáró) adókülönbözete 180 adózónak volt 15,3 MFt összegben, melyből 7,5 MFt-ot igényeltek vissza.

A bevallásokban szereplő adó növekedése maga után vonja a 2023. évi előleg előírások növekedését, ugyanis a 2022. évi bevallásban szereplő 2 %-os adómértékkel számított adót kell 2023. évre előlegként megfizetni. A mikro-, kis- és középvállalkozások a 2023. évi adóelőlegre már nem vehették igénybe az

1 %-os adómérték kedvezményt, de a 2022. évi HIPA bevallásukban még élhettek az adó felezésének kedvezményével, mivel ez a rendelkezés 2022. december 31. napjáig volt hatályban.

A Htv. 51/L-O. §-ai tartalmazzák a 2022. évben végződő adóévben érvényes, a mikro, kis- és középvállalkozásokra vonatkozó 1%-os helyi iparüzési adómérték-kedvezmény szabályozását, az érintett vállalkozások körét és az adókönyvítés érvényesítésének lehetőségeit. Az adómérték-kedvezmény miatti bevételekiesés kompenzálásával kapcsolatban a mikro-, kis- és középvállalkozások 2022. évi iparüzési adókedvezményével kapcsolatos önkormányzati támogatásról szóló 61/2022. (II. 28.) Korm. rendelet tartalmaz szabályozást. Ennek megfelelően a támogatás összege önkormányzatunk esetében a kieső iparüzési adóbevétel 100%-ával egyező összeg. 2022. évben az adóelőleg adatok alapján a Kormány 32.463.176 forint kieső iparüzési bevételt térített meg önkormányzatunknak. A kormányrendelet 5. §-a alapján a támogatást 2023. október 10-ei napra vonatkozó adatok szerint kell elszámolni. Az adatok központilag kerültek leszűrésre, az ASP rendszeren keresztül. Ha az elszámolt támogatás települési önkormányzatra összesített összege meghaladja a tárgyévben igénybe vett támogatás összegét, a települési önkormányzat a 2023. évben a két összeg különbözetének megfelelő kiegészítő támogatásra jogosult. Önkormányzatunk az elszámolás során kiegészítő támogatásra jogosult, azonban ennek pontos összegéről jelenleg nincs információnk, mivel a november végén, a november havi nettó finanszírozás keretében folyósítják.

Október hónapban és november elején a fizetési felhívások hatására további befizetések érkeztek 12 MFt összegben, amely az bevételi előirányzat ismételt megemelését teszi szükségessé. Az év végéig további bevétel a részletfizetéssel teljesítőktől, végrehajtási cselekmények hatására a hátralékos adózóktól és a bevallásukat késedelmesen teljesítőktől várható.

4. A gépjárműadó, mint átengedett adóbevételi forrás

2020. évtől a 92/2020. (IV.6.) Korm. rendelet 4. §-a az önkormányzatokat eddig megillető **gépjárműadó bevétel központi költségvetésbe történő utalását rendelte el.**

2021. január 1. napjától a gépjárműadóval kapcsolatos adóhatósági feladatokat az állami adóhatóság látja el. Azonban a 2021. január 1. napját megelőző időszakra eső gépjárműadó ügyekben (hátralék, túlfizetés) továbbra is az önkormányzati adóhatóság az illetékes, de az ebből származó összes bevétel minden hónap 10. napjáig továbbutalásra kerül a Magyar Államkincstár felé. Az idei évben eddig 125.548.-Ft gépjárműadó bevétel került átutalásra a Kincstári számlára.

Az előző évhez hasonlóan még mindig előfordulnak téves befizetések, mert 5 adóalany a 2023. évi gépjárműadóját az állami adóhatóság helyett az önkormányzati adóhatóság számlájára fizette be. A Magyar Államkincstár iránymutatása szerint a 2023. évi téves befizetések összege nem utalható a Kincstári számlára, a túlfizetésre vonatkozó szabályok szerint kell nyilvántartani és az adózók kérelmére visszafizetni.

5. Talajterhelési díj

2015. június 1. napjától Sajószentpéter Városi Önkormányzat Képviselő-testületének 7/2015. (IV.27.) önkormányzati rendelete szabályozza a talajterhelési díjat. A díj mértéke 1.800.- Ft/m³ a vízfogyasztás után, melyet a környezetterhelési díjról szóló 2003. évi LXXXIX. törvény határoz meg, tehát a díj mértékét nem a Képviselő-testület állapítja meg. Mentés a rákötés évének első napjától a talajterhelési díj megfizetése alól az a kibocsátó, aki a közcsatornára ráköt. 85 %-os talajterhelési díjkedvezmény illeti meg azt a lakossági kibocsátót, akinek a háztartásában az egy főre jutó havi nettó jövedelem a mindenkori öregségi nyugdíj legkisebb összegének a kétszeresét nem haladja meg. 90 %-os talajterhelési díjkedvezmény illeti meg a kibocsátót, amennyiben a közcsatornára történő rákötést az alábbi tényezők akadályozzák: a) a gerincevezeték kiépült, de bekötővezeték nincs, b) házi szennyvízátelő berendezés alkalmazása szükséges, c) akinek az ingatlana csak kerti csappal rendelkezik.

A rendelet megalkotásával a kedvezményre, mentességre jogosultak száma jelentősen csökkent. A rendelet csak a közcsatorna hálózatra év közben rákötött adózók számára biztosít adómentességet, ezért

az adóalanyok száma a rákötések miatt csökkenő tendenciát mutat. Az adózóknak 2022. évről szóló bevallásukat 2023. március 31. napjáig kellett benyújtaniuk.

A talajterhelési díj fizetésére köteles adózók száma 2023. évben: 47 fő. A 2022. éves előírt díj: 469.980 forint. A 2023. harmadik negyedév 514.573 Ft-tal teljesült. A talajterhelési díjből származó bevétel felhasználása kötött, a negyedévente befolyt összeg utalása a Környezetvédelmi Alapba történik.

Az alábbi táblázat az előirányzatok és a harmadik negyedévi teljesítés adatait mutatják be.

Előirányzatok alakulása a III. negyedév végén

(forintban)

Adónem	2023. évi módosított előirányzat	2023. I-III. negyedévi teljesítés	2023. I-III. negyedév teljesítése a módosított előirányzathoz képest, %-ban
Építményadó	45 000 000	36 609 753	81,35
Magánszemélyek kommunális adója	46 919 636	46 636 473	99,39
Iparüzési adó	235 906 258	230 085 295	97,53
Talajterhelési díj	700 000	700 603	100,09
Bírság Pótlék	5 000 000	4 900 892	98,01
Összesen	333 525 894	318 933 016	95,62

II. Követelés és hátralékkezelés

2018. január 1-jétől megváltoztak a követeléskezelésre és végrehajtásra vonatkozó szabályok. Az önkormányzati adóhatósági végrehajtásnál alkalmazandó jogszabályok:

- az adóhatóság által fogantartandó végrehajtási eljárásokról szóló 2017. évi CLIII. törvény (Avt.),
- az adóigazgatási rendtartásról szóló 2017. évi CLI. törvény (Air.),
- az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény (Art.),
- a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (Vht.).

E jogszabályok, illetve egyéb törvények alapján az adóhatóság hatáskörébe tartozik az adótartozás beszedése, egyes adók módjára behajtandó köztartozás végrehajtása. Ennek során az adóhatóság egyrészt az általa nyilvántartott adók és ezekhez kapcsolódó szankciók (*késedelmi pótlék, bírságok*) vonatkozásában hivatalból, másrészt jogszabályi rendelkezés alapján külső megkeresésekre folytat végrehajtást.

Az adóhatósági végrehajtás során végrehajtható okirat: a fizetési kötelezettséget megállapító, véglegessé vált hatósági döntés, az önadózás esetén a fizetendő adót, adóelőleget, adóelőleg kiegészítést tartalmazó bevallás, az adózóval közölt adóhatósági adómegállapítás, az adók módjára behajtandó köztartozás esetén a behajtást kérő megkeresése. Az okirat végrehajthatóságához külön intézkedésre nincs szükség. A tartozás után felszámított pótlék, kamat, a végrehajtási költségátalány és költségminimum az adótartozásra vonatkozó végrehajtható okirat alapján hajtható végre.

A végrehajtási eljárások alkalmával végrehajtási költség is előírásra kerül. A megváltozott jogszabályi követelmények miatt erről nem kell külön végzésben rendelkezni, hanem a végrehajtási cselekmény fogantartásával egyidejűleg kiszabandó, az önkormányzati adóhatóságnak csak utólagos tájékoztatási kötelezettsége van ezzel kapcsolatban.

A végrehajtási eljárást az önkormányzati adóhatóság akkor indítja meg, ha az adós a jogerős végrehajtható okiraton alapuló tartozását esedékességgel nem fizette meg a fizetési felhívás ellenére.

Az adóvégrehajtásban a végrehajtási cselekmények sorrendje nem kötött, akár egyszerre több végrehajtási cselekmény is foganatosítható. A hatósági átutalási megbízás, jövedelem letiltás kibocsátására, továbbá a vagyonszámvetés eredményétől, valamint az adótartozás összegétől függően a nyilvántartás (gépjármű-, cég-, ingatlan-nyilvántartás) alapján történő foglalásra általában egy időben, vagy egymást követően rövid időtartamon belül is sor kerülhet. Azon cselekmények foganatosítása indokolt, amely gyors és hatékony, költségkímélő eszköznek látszik az adóhatóság követelésének megtérülésére, valamint az arányosság elvének figyelembevételével az adóra nézve a legkisebb mértékű korlátozással jár.

A hátralék és a követeléskezelés egyre fontosabb részét képezi az adóigazgatási munkának. Az adóhatóság feladatait két jól elkülönülő részre, a hátralékkezelésre, valamint a tényleges végrehajtási cselekmények foganatosítására lehet megbontani. Adóhatóságunk a humánus megoldások elkötelezett híve, így egyetlen tartozás esetében sem intézkedett úgy, hogy előtte ne tájékoztatta volna az adózót arról, hogy már esedékes hátraléka van. Egyben lehetőséget teremtett arra, hogy a hátralékkal rendelkező adós tartozását önkéntesen rendezze, illetve átütemezést kérjen. Az elmúlt évek során kialakított következetes gyakorlatnak megfelelően az önkormányzati adóhatóság az átütemezés során azt az elvet követi, hogy sem adó-, sem bírság-, sem pótlékbevételekről nem mond le, illetve a tartozásnak az adott költségvetési év során rendeződnie kell.

2018. január 1. napjától az önkormányzatnak törvényi kötelezettsége az elektronikus kapcsolattartás az egyéni és társas vállalkozásokkal. Az elektronikus kapcsolattartás azt jelenti, hogy az önkormányzati adóhatóság hivatalos iratokat az egyéni vállalkozások esetén az ügyfélkapura, a cégek esetében a cégkapura küldi meg. Mindezekre tekintettel az adózóknak és képviselőiknek különös figyelmet kell fordítani arra, hogy elektronikus tárhelyüket rendszeresen figyelemmel kísérjék. Az előző évhez hasonlóan idei év tapasztalata alapján is elmondható, hogy az adózók 1/3-a az elektronikus megküldött fizetési felhívást nem töltötte le. **Az elektronikus kapcsolattartás ötödik évében még mindig nem fordítanak kellő figyelmet az adózók és képviselőik az ügyfélkapura, a cégkapura érkező küldeményeik letöltésére, ezért az önkormányzati adóhatóságnak több végrehajtási intézkedést kell foganatosítania a hátralékok behajtása érdekében.**

Az adóhatóság alapvető célkitűzése a hátralék növekedési ütemének lassítása, illetve megállítása a hátralékkezelési és végrehajtási eljárások hatékony, eredményes és lehetőség szerint gyors alkalmazásával. Ennek érdekében az önkormányzati adóhatóság rendszer-hozzáféréseket igényelt:

- a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelőtől elektronikus úton egy nap alatt szerzi be a hátralékos munkaviszonyára vonatkozó adatokat, melyet a munkabér letiltást foganatosítást teszi gyorsabbá,
- illetve a Belügyminisztérium járműnyilvántartásához való hozzáféréssel naprakész információkkal rendelkezik a hátralékos gépjármű tulajdonjogáról, amit a gépjármű foglalás során hasznosít,
- jogszabály lehetőséget biztosít évente egy alkalommal az Edelényi Járási Hivatal Földhivatali Osztályától az Adózási Földkönyv megkérésére, mely alapján Sajószentpéter illetékességi területén lévő valamennyi ingatlanról információkkal rendelkezünk.

A végrehajtási eljárások hatékonyabbá tétele érdekében **2021. decembere óta adóhatóságunk minden hónapban elektronikus úton átadja a hátralékos adózók állományát a Nemzeti Adó- és Vámhivatal felé adóvisszatartás érdekében.**

2023. évben 66 adózó esetében történt hátralék behajtás az állami adóhatóság által, mely 3,6 MFT-tal csökkentette a hátralék állományunkat.

Mindezek hatására a végrehajtási eljárások eredményesebbé váltak, kisebb költséggel, lényegesen rövidebb idő alatt nagyobb hatékonysággal folytathatók le.

Azon adózók, akik adófizetési kötelezettségüket határidőben nem rendezték, fizetési felhívást kaptak. 2023. évben 923 db fizetési felhívás kibocsátására került sor, melyből 712 db postai úton és 211 db elektronikus úton került megküldésre a hátralékosok részére. A fizetési felhívások eredményeként 2023. novemberéig további befizetések érkeztek valamennyi adónem esetében.

A végrehajtási eljárások folyamatban vannak, melynek hatására bevétel növekedést már csak az eredményesen zárult végrehajtási eljárásokból várhatóak.

Az alábbi két táblázat a hátralékállomány nagyságát mutatja be 2023. 11. 16-i állapot szerint:

Közhatalmi bevételek	Hátralékos adózók száma	Kintlévőség		
		Összes	ebből behajthatatlan	ebből végrehajtás alá vonható
Helyi építményadó	18	25 516 295 Ft	18 225 889 Ft	7 290 406 Ft
Magánszemély kommunális adója	407	6 548 848 Ft	216 960 Ft	6 331 888 Ft
Helyi iparüzési adó	126	24 568 368 Ft	11 081 825 Ft	13 486 543 Ft
Gépjárműadó	80	2 400 979 Ft	157 294 Ft	2 243 685 Ft
Talajterhelési díj	10	416 046 Ft	0 Ft	416 046 Ft
Összesen	641	59 450 536 Ft	29 681 968 Ft	29 768 568 Ft

Egyéb közhatalmi bevételek	Hátralékos adózók száma	Kintlévőség		
		Összes	ebből behajthatatlan	ebből végrehajtás alá vonható
Pótlék*	3551	22 423 757 Ft	10 486 163 Ft	11 937 594 Ft
Bírság	355	46 272 399 Ft	2 387 400 Ft	43 884 999 Ft
Összesen	3906	68 696 156 Ft	12 873 563 Ft	55 822 593 Ft

*Pótlék esetén a 3551 hátralékos adózóból 2346 főnek van 100 Ft alatti tartozása

A kintlévőségek oszlop mutatja a hátralék állomány nagyságát, de ez magában foglalja a **behajthatatlan követeléseket**, melyek a következők:

- folyamatban lévő felszámolás vagy a felszámolási eljárás eredményeként megszűnt vállalkozások tartozásai, melyek a bejelentett hitelezői igény ellenére nem folytak be,
- kényszertörlesztés alatt lévő vagy kényszertörlesztés eredményeként megszűnt cégek tartozásai,
- elhunyt adózók tartozásai,
- önálló bírósági végrehajtónak behajtásra átadott tartozások, melyek eredménytelenül zárultak.

A hátralékállomány valós nagyságát ezek a tételek torzítják, mert a jelenleg hatályos jogszabályok miatt behajthatatlanság címén nem törölhetőek, csak az elévülési idő leteltét követően.

A közhatalmi bevételek tábla végrehajtás alá vonható oszlopában lévő, összesen 29 768 568 Ft-ból, a legnagyobb hátralékkal rendelkező adózónk tartozása 19 %-ot tesz ki, melynek önálló bírósági végrehajtó útján történő behajtása jelenleg is folyamatban van. A többi, 640 fő adózónk fennálló tartozása összesen 24.066.085.-Ft. A hátralékok állománya az év végéig a folyamatban lévő és sikeresen befejeződő végrehajtási eljárások eredményeképpen tovább fog csökkenni..

Az egyéb közhatalmi bevételek táblában szereplő hátralékállomány előző évhez képest jelentősen nőtt, melynek egyik oka a magánszemélyek kommunális adója adókötelezettséget nem teljesítő adózók bírságolása, valamint a jegybanki alapkamat növekedése miatt a hátralékokra magasabb a késedelmi pótlék összege.

Összegzés

Egy települési önkormányzat gazdálkodásában meghatározó szerepet tölt be a saját bevételek nagysága, mert annál nagyobb döntési és pénzügyi szabadságot jelent, minél több saját bevétellel rendelkezik. A helyi adóbevételek a saját bevételek fontos részét képezik, ezért átgondolt, helyes adópolitika alkalmazásával hozzájárulhat az önkormányzat pénzügyi mozgásterének növeléséhez.

Sajószentpéter Városi Önkormányzat költségvetésében különösen jelentős szerepe van a helyi adóbevételeknek, hiszen saját bevételeink kétharmada származik ebből a forrásból.

2023. harmadik negyedév végére a közhatalmi bevételek az előirányzaton felüli teljesülést mutattak. Az országos tendenciával egyezően Sajószentpéteren is legfőképp a helyi iparüzési adóból származó bevételek nőttek, mely településünk esetén a közhatalmi bevételek 72 %-át adja. Ez azonban nemcsak a vállalkozások jobb gazdasági teljesítményének köszönhető. Egyrészt a gazdaságot ért inflációs hatások is hozzájárultak ahhoz, hogy a vállalkozások magasabb árbevételt realizáltak, ezáltal magasabb lett az adóalapjuk és a fizetendő helyi iparüzési adójuk. Másrészt 2023. évben már visszatért a 2 %-os általános adómérték a kis és középvállalkozások adóelőleg fizetésénél. Településünkön emellett még egy harmadik tényező is közrejátszott az iparüzési adóbevételek jelentős növekedésében. Az elkerülő út építésén dolgozó vállalkozások az idei évben – 2022. adóévről benyújtott HIPA bevallásaik alapján – egy teljes adóévre váltak adóalanyainkká, ami miatt májusi elszámoláskor adókülönbötet, 2023. évre pedig adóelőleg is fizettek.

Hosszú távon ezekkel a többletbevételt generáló hatásokkal nem számolhatunk, ugyanis az infláció jelenleg csökkenő tendenciát mutat, az elkerülő út építése pedig az idei évben befejeződött. Ez utóbbi azt jelenti, hogy 2024. évben az építőipari vállalkozásoktól bevételre már nem számíthatunk, csak abban az esetben, ha 2023. adóévi elszámoláskor kevésnek bizonyul a vállalkozások által idén befizetett adóelőleg. Előfordulhat az is, hogy több adóelőleg befizetést teljesítettek, ekkor viszont az önkormányzatnak keletkezik visszafizetési kötelezettsége. Ez előre vetíti a következő évi helyi adóbevételek tervezhetőségének bizonytalanságát és gazdálkodásunkra nézve kockázatot is jelent.

Az adóerőképességünk 2024. évre történő további növekedése miatt, a jövő évben a kevesebb helyi iparüzési adóbevétel mellett az állami kiegészítő normatíva ismételt csökkenésével is számolunk kell.

Mindezekből levonható az a következtetés, hogy a jövő évben ilyen nagyságrendű helyi adóbevételekre nem számíthatunk, és az adómértékek változatlanul hagyása – az inflációs hatásokra is figyelemmel – a pénzügyi lehetőségek folyamatos szűkülését eredményezik.

Kérem a Képviselő-testületet, hogy az adórendeletek végrehajtásáról szóló beszámolót elfogadni szíveskedjen.

Sajószentpéter, 2023. november 16.

**Sajószentpéter Városi Önkormányzat Képviselő-testületének
..../2023. (XI. 23.) határozata**

**Sajószentpéter Városi Önkormányzat adórendeleteinek végrehajtásáról szóló beszámoló
elfogadásáról**

Sajószentpéter Városi Önkormányzat Képviselő-testülete megtárgyalta a beszámolót és az alábbi döntést hozta:

A Képviselő-testület az adórendeletek végrehajtásáról szóló beszámolót elfogadja.

Felelős: Jegyző

Határidő: azonnal